

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges med 128 stemmer (S, KF, V, SF, RV, CD, VS og KrF) mod 4 (FP).

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Tredje behandling af lovforslag nr. L 134:

Forslag til lov om ændring af lov om ejerlejligheder.

Af Albrechtsen (VS) m.fl.

(Fremsat 22/1 86. Første behandling 6/2 86. Betænkning 15/5 86. Anden behandling 20/5 86).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges med 71 stemmer (S, SF, RV og VS) mod 61 (KF, V, CD, KrF og FP).

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Formanden:

Punkt 7 på dagsordenen er som tidligere meddelt udgået.

Den næste sag på dagsordenen var herefter:

8) Tredje behandling af lovforslag nr. L 183:

Forslag til lov om ændring af lov om midlertidig regulering af boligforholdene.

Af Estrup (RV) m.fl.

(Fremsat 12/2 86. Første behandling 18/2 86. Betænkning 13/5 86. Anden behandling 15/5 86. Tillægsbetænkning 20/5 86).

Der var stillet 1 ændringsforslag i tillægsbetænkningen.

Uden for tillægsbetænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Ændringsforslaget sattes først til forhandling.

Forhandling

Estrup (RV):

Boligministeren rejste under andenbehandlingen tvivl om, hvorvidt forslaget havde fået den rigtige udformning rent teknisk. Det spørgsmål har vi behandlet nu, og derfor er der stillet et ændringsforslag. Jeg tror i og for sig ikke, at det pågældende ændringsforslag var nødvendigt, men for at alle kan sove roligt, er det nu medtaget. Dermed mener jeg, at vi skulle have sikkerhed for, at den omkostningsbestemte husleje for separate enkeltværelser nu kan gennemføres, og dette vil være til stor gavn ikke mindst for de studerende.

Afstemning

Ændringsforslaget vedtoges uden afstemning.

Lovforslaget som helhed sattes derefter til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges med 71 stemmer (S, SF, RV og VS) mod 61 (KF, V, CD, KrF og FP).

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Tredje behandling af lovforslag nr. L 26:

Forslag til lov om delpension.

(Fremsat 9/10 85. Første behandling 15/10 85. Betænkning 5/5 86. Anden behandling 15/5 86. Tillægsbetænkning 21/5 86).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Erik B. Smith (S):

Da folketinget havde lovforslaget til anden behandling, lød der jo fra bogstavelig talt samtlige ordføreres side én lang beklagelse af, at det ikke havde været muligt at opnå forlig om delpensionen.

Socialdemokratiet har haft lejlighed til over for den tidligere socialminister og også over for den nuværende socialminister at præcisere, at vi er til at få i tale om dette spørgsmål under den klare forudsætning, at der kan blive tale om to ordninger.

Fra Aase Olesen fra det radikale venstre havde godt nok ud over sine mange beklagelser den lidt besynderlige bemærkning, at hun fandt, det var et aldeles vanvittigt krav at ville operere med to ordninger. Ikke desto mindre fandt vi i socialdemokratiet, at det ville være rigtigt at få efterprøvet forhandlingsviljen hos regeringspartierne og det radikale venstre under en fornyet udvalgsbehandling.

Få timer efter, at folketinget således havde vedtaget, at nu skulle der en fornyet udvalgsbehandling til, kom det socialdemokratiske forslag om delefterløn til første behandling. Jeg må indrømme, at det var noget overraskende for socialdemokratiet at opleve, at den konservative ordfører, hr. Bo Kristensen, på alle regeringspartiernes vegne – altså også på CDs vegne – kaldte det forslag, som man netop skulle forhandle om, og som var en forudsætning for, at vi overhovedet kunne være med i en drøftelse, for et paradeforslag, ligesom det unægtelig kom noget bag på os, at arbejdsministeren afviste forslaget totalt.

Der skete i øvrigt det ganske interessante, at det radikale venstres ordfører, hr. Estrup, gik på talerstolen og opfordrede til forhandlinger. Jeg synes derfor, det er af betydning, ikke mindst for hr. Estrup og visse dele af det radikale venstre, at gøre opmærksom på, at der har ikke været skygge af forhandling. Der har ikke været det mindste ønske

eller den mindste vilje til at forsøge at nå til nogen form for enighed overhovedet.

Det er derfor vigtigt for os i socialdemokratiet at få sagt, at vi naturligvis er imod det forslag, der ligger her. Det har vi sagt fra starten, og vi har også ønsket to ordninger, idet vi har været åbne over for visse grupper i delpensionsforslaget. Men som det ligger, må vi sige klart fra. Vi vil gerne samtidig sige, at vi agter i socialdemokratiet, så snart det er os muligt at få politisk tilslutning til det, at gennemføre delefterlønsforslaget.

Vi vil også på det skarpeste tage afstand fra, at regeringen med støtte fra det radikale venstre agter at finansiere delpensionsforslaget med penge, der i virkeligheden tilhører landets pensionister. Vi agter at gå ud og gøre landets pensionister opmærksom på, at så snart socialdemokratiet får politisk styrke til det, vil vi føre de penge, man på denne måde vil beslaglægge, tilbage til landets pensionister.

Vi går imod forslaget, og vi finder, at det hele vejen igennem har fået en aldeles uværdig behandling i folketinget.

Karen Højte Jensen (KF):

Hvis man kan tale om aldeles uværdig behandling i forbindelse med dette forslag, så må den tilskrives socialdemokratiet. Socialdemokratiet har ikke på noget tidspunkt åbnet op for at gå ind i realistiske forhandlinger. Socialdemokratiet er kommet her efter anden behandling og har sagt, at nu skulle man føre forhandlinger, og det har været således, at socialdemokratiet gerne ville stemme for forslaget, hvis vi ville love at stemme for delefterløn. Der har faktisk været tid nok, hr. Erik B. Smith, til, at socialdemokratiet kunne gå ind i forhandlinger.

Jeg undrer mig meget, når socialdemokratiet i sit betækningsbidrag fremfører, at det er det spinklet mulige flertal, der tvinger en delpension igennem til fordel for faggrupper som advokater, arkitekter, landinspektører og landmænd. Har hr. Erik B. Smith glemt, at masser af andre lønmodtagere faktisk kommer med? Det er jo ikke ensidigt de grupper, som hr. Erik B. Smith har nævnt. Herudover er medhjælpende ægtefæller også omfattet, så jeg synes nok, det er at lave social slagside, når hr. Erik B. Smith kommer med disse ting.

[Karen Højte Jensen]

Jeg synes, vi skal glæde os over, at delpension nu kommer igennem til glæde for hele befolkningen. Vi har længe haft behov for en mere fleksibel tilbagetrækningsmulighed fra arbejdsmarkedet, og det er et flertal nu villigt til at gå ind for.

Formanden:

Der er hørjæstede samtaler rundt omkring i salen.

Erik B. Smith (S):

Kan fru Karen Højte Jensen ikke komme op på talerstolen og bekræfte, at hun har deltaget i et møde sammen med mig hos den tidligere socialminister, hvor socialdemokratiet præciserede, at vi var til at få i tale under den forudsætning, at man kunne have to ordninger? Der har været masser af tid – indrømmet. Vi har naturligvis ventet på, at der skulle komme et udspil, og vi har præciseret vore forudsætninger.

Udspillet kom faktisk fra den nye socialminister, og vi har haft en drøftelse med den nye socialminister, hvor vi ikke havde noget indtryk af, at den nye socialminister fandt det forslag, som socialdemokratiet lagde frem, aldeles uacceptabelt – eller for bruge fru Aase Olesens ord: vanvittigt. Havde det været præciseret over for socialdemokratiet, så havde der ikke været nogen som helst grund til at kræve udvalgsbehandling mellem anden og tredje behandling. Så havde der i det hele taget ikke været noget at snakke om. Det troede vi der var, men det viste sig, at det var der ikke. Hvorfor, ja, det må eftertiden forske i.

Karen Højte Jensen (KF):

Jeg skal gerne bekræfte, at jeg har deltaget i møde med hr. Erik B. Smith, socialministeren og andre ordførere. Men hvis hr. Erik B. Smith husker mødets konklusion, så var den jo ikke ligefrem, at socialdemokratiet var åbent over for at fortsætte forhandlingerne. Og den lange udvalgsbehandling efterfølgende har jo altså vist, at socialdemokratiet først og fremmest havde ét ønske, og det var del efterløn. Socialdemokratiet har faktisk stået meget fast på sine synspunkter.

Hanne Severinsen (V):

Jeg vil indlede med at beklage, at socialdemokratiet ikke går med i denne omfattende ordning, som jo virkelig vil være en populær ordning også for de lønmodtagere, som socialdemokratiets forslag ville hjælpe med en mere fleksibel tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet. Et er, at man kunne have ønsket sig, at det var A-kasserne, der skulle administrere det; men man synes åbenbart, det er så afgørende, at det næsten står over alt muligt andet.

Det er også skuffende, fordi der nu ikke er flertal for, at man skal køre de to ordninger sammen. Det, man i virkeligheden vil opnå, er vel det samme for lønmodtagerne – det forstod jeg på de sidste forhandlinger med hr. Erik B. Smith. Det var faktisk det samme, man godt ville opnå for lønmodtagerne, man ville bare have, at det skulle gå over A-kasserne.

Så jeg forstår altså ikke, at man ikke, når man kan se, at der ikke er flertal for det, her i sidste ende stemmer for, men tværtimod vil gå ud og prøve at sabotere ordningen og prøve at fortælle pensionisterne, at de skal være bekymrede, fordi man måske vil vedtage noget andet. Jeg synes, det er et meget beklageligt benspænd, man her kommer med.

Mellem anden og tredje behandling er der foregået et opklarende arbejde, hvor ministeren meget klart til udvalget har redegjort for, hvor besværligt det vil være med de to ordninger ved siden af hinanden. Ud fra det burde det være en rimelig ting, at man så fra socialdemokratiet sagde: ja men det, vi ville opnå for lønmodtagerne, kan vi opnå ved det flertal her, og så stemte for.

Jeg synes i hvert fald, at det er et godt forslag. Det betyder, at lønmodtagere kan trække sig tilbage, men det betyder også, at selvstændige og medhjælpende ægtefæller får mulighed for en fleksibel tilbagetrækning. Så vi er i hvert fald meget lykkelige over, at forslaget er gået igennem.

Aase Olesen (RV):

Jeg vil gerne i al fredsommelighed sige til hr. Erik B. Smith, at der skal to parter til at forhandle. Vi syntes, det var en udmærket idé at tage det her lovforslag tilbage til socialudvalget og få belyst konsekvenserne af at køre med to ordninger. Vi kunne forstå, at

[Aase Olesen]

dét var det, der var hr. Erik B. Smiths udgangspunkt.

Vi må jo konstatere, at socialdemokratiet ikke havde spørgsmål at stille under udvalgsarbejdet, og derfor stillede det flertal, der står bag regeringens delpensionsforslag, følgende spørgsmål, som er optrykt som bilag til betænkningen, som jeg kan anbefale folk at læse: »Hvilke fordele eller ulemper vil det medføre at indføre såvel en delpensions- som en delefterlønsordning?«

Vi har fået et svar, som også er optrykt, og som på en række områder påpeger det uhenigtsmæssige i at køre to ordninger. Dette svar har været behandlet i et udvalgs møde og gav ikke socialdemokratiet anledning til at stille nogen som helst spørgsmål, endsige få noget af det uddybet. Derfor vil jeg spørge: hvori består forhandlingviljen, hvad er det hele gået ud på? Vi har fået det svar, som vi havde forudset – det havde vi sådan set diskuteret igennem, inden vi overhovedet tilsluttede os delpensionsforslaget – hvilke ulemper der ville være ved at køre to ordninger, og de er remset op her i svaret. Det har ikke givet anledning til kommentarer her i dag fra hr. Erik B. Smith.

Dertil kommer, at vi fortsat mangler svar på det helt afgørende spørgsmål, jeg stillede ved anden behandling om, hvad der overhovedet er hensigten med at køre to ordninger.

(Kort bemærkning).

Erik B. Smith (S):

Når fru Aase Olesen siger, at der skal vilje til forhandling, så synes jeg, det kunne være interessant at minde fru Aase Olesen om, hvad hun selv sagde under andenbehandlingen. Hun betegnede den socialdemokratiske forudsætning for overhovedet at gå ind i nogen forhandling som vanvittig. Kalder fru Aase Olesen det en vilje til forhandling?

Det viste sig, at det var der jo ikke. Da vi et par timer senere skulle diskutere det socialdemokratiske forslag, betegnede ordføreren for regeringspartierne det som et paradeforslag. Tror fru Aase Olesen, at vi vil spille tid på at sidde og diskutere med mennesker, der betragter vores forslag som paradeforslag eller vore krav som vanvittige? Det er da rent spild af tid. Jeg vil gerne sige, at de spørgsmål, som fru Aase Olesen har foranlediget stillet i udvalget, havde vi forudset, som

fru Aase Olesen selv sagde det. Det var bestilt arbejde.

Socialministeren (Mimi Stilling Jakobsen):

Jeg kan kun sige til hr. Erik B. Smith, for dog lige at få rettet nogle ting i det her: kunne man fra socialdemokratiets side have forventet, at man ved en første behandling af et delefterlønsforslag, som foregik på et meget fremskredent tidspunkt af maj måned 1986, ubetinget skulle have haft tilslutning fra regeringspartierne eller det radikale venstre, uden at vi havde fået belyst, hvordan de rent teknisk-administrative, praktiske forhold ser ud ved at køre to ordninger sideløbende? Det var det, jeg synes var helt rimeligt at få belyst. Det var det, der så blev stillet spørgsmål fra udvalget til mig om, og som jeg derefter besvarede ud fra det skøn, socialministeriet måtte anlægge. Men der har ikke været efterfølgende drøftelser af dette svar, og det er der ikke noget at gøre ved.

Jeg mener bare, at det havde været et fuldstændig urimeligt krav at forvente af regeringspartierne eller af det radikale venstre, at vi skulle falde om af benovelse over et delefterlønsforslag, som vi ikke kendte de praktiske og tekniske konsekvenser af. Det måtte dog have mulighed for at blive undersøgt først, og det blev også sagt under førstebehandlingen af delefterlønsforslaget.

(Kort bemærkning).

Aase Olesen (RV):

Jeg ved ikke, hvad hr. Erik B. Smith mener med »aftalt spil«. Når man har en udvalgsbehandling og der er et parti, der ønsker en sag belyst, så er det vel rimeligt, at de i det parti, der ikke er enige, ønsker at få ministeriets synspunkter på denne sag. Vi har selvfølgelig også i forvejen diskuteret i det radikale venstre, om det var rimeligt at lave to ordninger. Derfor har vi naturligvis kendt nogle af argumenterne.

Det karakteristiske for dette er, at vi ikke har hørt én eneste indvending fra socialdemokratiet imod det svar. Kan vi ikke få hr. Erik B. Smith til at gå op og tilbagevise nogle af de argumenter, socialministeriet er kommet med? Vi har i hvert fald ikke hørt det i udvalget, og jeg bliver desværre nødt til at sige: nu er det altså lidt sent.

(Kort bemærkning).

Erik B. Smith (S):

Det er lidt meget, når socialministeren kommer herop og lægger mig i munden, at jeg skulle have forestillet mig ubetinget tilslutning til socialdemokratiets forslag.

Det, der rent faktisk skete, var, at arbejdsministeren afviste det totalt. Det, der rent faktisk skete, var, at ordføreren for socialministerens parti kaldte det et paradedorslag. Det, der rent faktisk er sket, er, at socialdemokratiet for over et halvt år siden præciserede sine forudsætninger for at være med i de videre drøftelser, og at vi blev kaldt over til den nye socialminister, hvor vi igen præciserede disse forudsætninger, som ikke kunne komme bag på socialministeren, og som man havde haft over et halvt år til at sætte sig ind i – det måtte vi da have en forventning om – og hvor vi også drøftede, hvilke muligheder der var for at komme videre med det, og hvor det så bare viser sig, at det bliver kaldt et paradedorslag, at det bliver en total afvisning.

Hvis ikke det hændelsesforløb havde fundet sted, hvis ikke vi havde været ovre hos den nuværende socialminister og igen præciseret vore forudsætninger, så havde dette mellem spil overhovedet ikke fundet sted, så havde vi været fuldstændig klar over, at der kun var ét forslag at diskutere, og det var regeringens, og dér havde man altså de radikale på plads. Vi havde naturligvis en forventning om – ellers er det jo det rene pjat at blive kaldt over til socialministeren – at der var en vis imødekommenhed over for det socialdemokratiske synspunkt, som vi havde haft lejlighed til at præcisere for over et halvt år siden.

Socialministeren (Mimi Stilling Jakobsen):

Da jeg ikke har folketingets forhandlinger om første behandling af delefterlønsforslaget på tryk, kan jeg ikke tillade mig at citere fra det. Jeg kan kun sige, at med det forbehold, at jeg kan huske forkert, husker jeg ganske tydeligt, at arbejdsministeren refererede til, at der nu i socialudvalget skulle foregå nogle forhandlinger – arbejdsministeren nikker, og jeg takker for det.

Hr. Erik B. Smith spørger: hvad var formålet med det møde, jeg inviterede socialdemokratiet til? Det var naturligvis at undersø-

ge, når nu socialdemokratiet måtte erkende, at der var et flertal i folketinget for delpensionsforslaget, om der var punkter i delpensionsforslaget, socialdemokratiet kunne tænke sig at få ændret, modificeret, justeret eller drøftet, således at socialdemokratiet kunne få indflydelse på forslaget og til sidst ville stemme for det. Det er dog ikke nogen helt usædvanlig fremgangsmåde for et parti, at man, når man erkender, at der er flertal, men alligevel bliver indbudt til en forhandling, forsøger at få indflydelse på forslaget, og det havde der måske været muligheder for.

Men det er da fuldstændig rigtigt, at socialdemokratiet bekræftede over for mig, at man ønskede delefterlønsforslaget sideløbende, hvorpå jeg foreslog, at vi fik en administrativ-teknisk undersøgelse af, hvordan verden ville komme til at se ud, for jeg syntes, det var svært at overskue, både hvilke grupper der var omfattet, og hvad to forskellige administrationsgrene ville betyde.

(Kort bemærkning).

Aase Olesen (RV):

Hr. Erik B. Smith kom desværre til at glemme at svare på det, jeg spurgte om. Derfor skal jeg gentage mit spørgsmål: hvad er socialdemokratiets argumenter eller indvendinger imod det svar, vi har fået fra ministeriet om de 4-5 alvorlige ulemper, der er ved ordningen? Og endelig mit eget spørgsmål: hvad er formålet med at køre to ordninger?

(Kort bemærkning).

Erik B. Smith (S):

Nu havde socialministeren ikke fortrykket af førstebehandlingen af delefterlønsforslaget. Det har jeg, og jeg vil gerne læse højt fra sp. 11052, hvor arbejdsministeren siger:

»Regeringen finder, at der kun bør være én ordning, og at det bør være delpensionsordningen. Jeg kan derfor på regeringens vegne afvise forslaget.«

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Når hr. Erik B. Smith vil citere, synes jeg også, han skal citere en efterfølgende replik, hvor jeg ganske korrekt, som socialministeren refererede før, henviste til, at der nu skulle foregå forhandlinger i socialudvalget mellem anden og tredje behandling. Det blev

[Arbejdsministeren]

netop sagt, jeg tror oven i købet to gange. Nu skal jeg gå ned og lede efter spaltenumeret, hvis hr. Erik B. Smith ikke vil bekræfte det.

Tinning (VS):

Normalt er det ikke os, der går så forfærdelig højt op i tingets værdighed, men det forekommer mig, at den debat, der har udspillet sig det sidste kvarter, ligger langt under, hvad man kunne kalde et bare nogenlunde rimeligt, anstændigt og værdigt niveau. Alle ved jo udmærket, hvad det er, der foregår, men alle lader, som om de ikke ved noget som helst om det, og så får vi en omgang plat amatørteater, hvor selv arbejdsministeren nu spiller med.

Det, der er realiteten, er, at delpensionsordningen kommer til at fungere som et angreb på efterlønsordningen. Alle har erkendt det, og der er et flertal, der ikke alene ikke har noget imod det, men som gerne vil have det. Det er realiteten, det har vi vidst meget længe.

At hr. Erik B. Smith kommer over og snakker med den tidligere socialminister og den nye socialminister, og at fru Aase Olesen siger: nu må vi forhandle, og at hr. Erik B. Smith siger: nu må vi forhandle, og at begge råber i munden på hinanden, at der skal to til en god kop kaffe, og at der i øvrigt ikke sker noget som helst, var så forudsigeligt som så meget andet.

Det her kan der ikke komme noget ud af, for betingelsen for regeringspartierne og betingelsen for det radikale venstre er, at vi laver denne ordning, så efterlønsordningen bliver undergravet. Sådan er det.

Det, der i øvrigt er sket mellem anden og tredje behandling, og som egentlig er nok så interessant, er, som andre har været inde på det, at det såkaldte apparat er blevet sat til at beskrive, hvilke fordele eller ulemper det vil give at indføre både en delpensions- og en delefterlønsordning. Som fru Aase Olesen også sagde, står der, hvad vi kunne forudse. Det er klart, det er for længst afklaret, at der skal laves en delpensionsordning uden en delefterlønsordning. Det gælder her som alle andre steder, at det selvfølgelig er ministeren, der er ansvarlig for, hvad det dér apparat nu finder på. Det synes jeg at jeg skylder at sige i forlængelse af andenbehandlingen.

Det, der altså kommer som svar, er: det vil være fuldstændig uoverskueligt med to systemer. Det vil derudover være uhensigtsmæssigt: Så kommer der en eller anden snak om, at man vil få en A-ordning og en B-ordning, og hvad ved jeg. Formålet var selvfølgelig at sige: det her kan slet ikke lade sig gøre.

Hvad der er nok så vigtigt, er, at der peges på en gruppe, som ikke kan komme med i en delpensionsordning, men som ville kunne komme med i en delefterlønsordning. Der peges altså på, at der er nogle mennesker i dette land, der ikke kommer med i den højt besungne delpensionsordning. Det er i svaret beskrevet som en gruppe medlemmer af Akasserne, som ikke vil opfylde kriteriet om medlemskab af ATP. Nogle af disse, f.eks. personer med lange arbejdsløshedsperioder, kan eventuelt komme med i en delefterlønsordning. Det erkendes altså, at der er nogle folk, som ville kunne komme på delefterløns, men som ikke kan komme på delpension.

Skulle vi nu tage ordførertalerne fra regeringspartierne bogstaveligt – det skal man sjældent, men det er alligevel tit en god idé at forsøge – så måtte ordførerne for regeringspartierne, så måtte socialministeren – den nuværende og den tidligere – og så måtte fru Aase Olesen lægge sig i selen for at sikre, at disse folk i det mindste kommer med på en delpensionsordning.

Derfor spurgte vi – det er lige meget hvem, det er jo udvalget, der officielt gør det: vil ministeren sørge for, at denne gruppe kan komme med ind i delpensionsordningen? Vi spurgte også: hvor mange drejer det sig om? Det er ikke til at finde ud af umiddelbart, hvor mange det drejer sig om. Der er nogle begrænsninger i statistikken; det kan vi ikke gøre noget ved, og det skal vi heller ikke skælde ministeren ud for; vi kan selvfølgelig lave statistikken om.

Vi sagde altså: vil ministeren sikre, at de folk kommer med? Sagt på en anden måde: skal vi tage ministeren alvorligt? Skal vi tage ordførerne for regeringspartierne alvorligt? Vil man sikre alle mulige adgang til delpension, sådan som man har sagt hele tiden at man ville? Det har i øvrigt været et af argumenterne for ikke at gå ind på delefterløns-tanken. Vil man det?

Hvad siger ministeren så? Ministeren siger: måske, for det skal undersøges lidt nærmere. Ministeren ved godt, at en af de und-

[Tinning]

skyldninger, som ligger øverst, når man griber ned i den bureaukratiske pose med undskyldninger, er: undersøgelse. Ministeren siger: jeg vil godt; hvis udviklingen måtte antyde, at det kunne være nødvendigt at ændre nogle adgangskriterier, vil jeg godt overveje at lave en sådan ændring, så disse folk kan komme ind, og sniksnak og frem og tilbage. Det kan de folk ikke bruge til noget.

Det, der derfor burde ske nu, hvor det er afklaret, at vi ikke får en delefterløn, men en delpension, var, at regeringspartiernes ordførere og fru Aase Olesen og ministeren sagde: vi sikrer selvfølgelig, at de folk kommer med. Alt, hvad vi har sagt, er jo gået ud på, at vi ikke ville udelukke nogen. Alt, hvad vi har sagt, er jo gået ud på, at alle skal have mulighed for at komme med, i hvert fald den gruppe, vi her taler om. Det bør derfor ændres nu, hvis det skal udskydes til undersøgelser i en uvis fremtid.

Det er den klassiske formulering: viser udviklingen, at der er behov for en udvidelse af adgangskriterierne, vil jeg være indstillet på at foreslå en ændring. Viser udviklingen! Der er da ikke nogen, der behøver at vente på udviklingen. Der er nogle folk, der ikke kan komme med, og som gerne vil med, som burde med, og som ministeren og andre har sagt skulle med. Altså burde der i det mindste laves en sådan ændring. Sker det ikke, er det ret klart, desværre, at meget af det, der er blevet sagt, er noget hykleri.

Om forslaget skal jeg sige helt kort – det har vi sagt før – at vi stemmer imod, dels fordi det ikke drejer sig om en ret for den enkelte til at komme på delpension, men om en mulighed, der er fuldstændig afhængig af ens arbejdsgivers gode vilje, dels fordi det nu er, ja, jeg ved ikke hvilket nummer i rækken af tyverier fra den sociale pensionsfond; det er urimeligt at bruge pengene fra den sociale pensionsfond på det her. Også af den grund vil vi stemme imod.

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

Til det sidste vil jeg sige, at hvis det er så afgørende, at vi ikke har fået endeligt afklaret spørgsmålet om disse grupper, så synes jeg, man skulle se på, at ministeren faktisk har svaret temmelig positivt. Så hvis det er det, der er det afgørende, synes jeg egentlig,

at hr. Tinning skulle tage det i den positive ånd og stemme for forslaget.

Det her med, at det skulle være et angreb på delefterlønnen, er en af de myter, socialdemokratiet og andre forsøger at skabe, og det er der ikke tale om. Der kommer en anden ordning, og det er da muligt, at der, hvis den ordning er bedre, er flere, der vil benytte den. Er det et angreb på delefterlønnen? Ja, det er altså et tilbud om noget, som nogle åbenbart opfatter som bedre; det kan man da ikke have noget imod.

Nej, jeg tror snarere, at det her handler om, hvorvidt man vil tage mere hensyn til A-kasserne end til de mennesker, der ønsker en delpension. Jeg er desværre bange for, at det i virkeligheden er det, det handler om.

Som sagt: hvis det i virkeligheden er hr. Tinnings problem med disse grupper, synes jeg, vi hellere skulle prøve at drøfte det og så se, om vi ikke i enighed skulle vedtage den her ordning.

(Kort bemærkning).

Tinning (VS):

Jeg er nødt til at sige til fru Hanne Severinsen, at positiv ånd plejer vi ikke at bruge til noget som helst, når det drejer sig om regeringspartier. Vi vil se handling, men det eneste, vi har fået, er lidt positiv ånd sat på papir af ministeren.

Ministeren siger: jeg vil afvente udviklingen. Ja men der er ikke nogen grund til at afvente noget som helst. Vi ved, at der er en gruppe, som alle har sagt burde kunne komme på delpension. Det kommer den ikke, men den kan afvente udviklingen, og ministeren vil være villig og indstillet og frem og tilbage. Det kan de ikke bruge.

Der står endda i ministerens eget svar, hvordan man kunne ændre adgangskriterierne for at tilgodese denne gruppe. Jeg ved godt, at vi ikke ved, hvor mange det er, og derfor kan vi ikke lave økonomiske konsekvensberegninger, men der er altså ikke noget problem i at sætte sig ned med et stykke papir og en kuglepen, eventuelt med en embedsmand til at skrive, og lave det ændringsforslag, som skal bruges for at imødekomme det her, for at løse det her problem. Det kan gøres herude bagved i løbet af ti minutter, men sker det? Nej, vi skal afvente udviklingen, og så siger fru Hanne Severinsen oven i

[Tinning]

købet, at det skal vi gøre i positiv ånd. Vel vil vi ej!

Det er rigtigt, at man kalkulerer med, meget rimeligt endda, besparelser på efterlønsordningen, fordi en del folk, som ellers ville være gået på efterløn, kommer til at gå på delpension. Det, jeg siger, er, at så sker der naturligt nok en undergravning af efterlønsordningen. Det behøver vi ikke at diskutere frem og tilbage, sådan er det bare, og jeg siger, at det tror jeg er et vigtigt formål for nogle af dem, der er med. Der er ikke nogen, der har sagt: nu gør vi det her, fordi vi vil undergrave efterlønsordningen. Det ved jeg. Men mange har sagt: vi ved godt, at det undergraver efterlønsordningen, og det er der så ikke noget at gøre ved.

Så har man sagt, at det, vi vil, er at sikre alle folk adgang til delpension. Så siger jeg: ja men det passer jo ikke; der er jo nogle folk her. Det betyder ganske vist, at man skal indføre et adgangskriterium med hensyn til delpensionsordningen, som har at gøre med A-kasser, det ved jeg godt, og det vil man ikke. Og hvorfor vil man ikke det? Vil man alligevel ikke have folk på delpension?

Socialministeren (Mimi Stilling Jakobsen):

Positiv ånd eller ikke positiv ånd, må jeg spørge hr. Tinning, og jeg vil også gerne rette spørgsmålet til socialdemokratiet: vil socialdemokratiet og venstresocialisterne stemme for delpensionsforslaget, hvis denne gruppe, som er meget lille, men hvis størrelse vi ikke kender nøjagtigt, bliver omfattet af delpensionsordningen?

(Kort bemærkning).

Tinning (VS):

Jeg er ked af, at socialministeren åbenbart ikke har haft mulighed for at høre mit ordførerindlæg.

Vore hovedindvendinger imod delpensionsforslaget er for det første, at man tager pengene fra den sociale pensionsfond, og for det andet, at der ikke bliver tale om en ret til delpension, men en mulighed afhængig af den enkelte arbejdsgivers velvilje. Det er vores hovedindvendinger.

Derudover siger jeg, at der er en gruppe, der kunne komme på delefterløn – det vil man ikke have – og som nu ikke kommer på delpension. Så siger jeg til dem, der udgør

flertallet, at når man åbenbart vil lave det her, når der bliver en delpensionsordning, så tillader jeg mig i al stiftfærdighed – hvad skal vi kalde det? – at give en smule teknisk bistand og siger: ja men dette lille problem burde I løse, når nu I er i gang. Det er alt.

Det er da ikke sådan, at hvis regeringspartierne lover i det mindste at lave deres arbejde ordentligt, i det mindste at leve op til deres egne meget begrænsede løfter, så vil vi stemme for deres politik. Selvfølgelig gør vi da ikke det. Det eneste, jeg siger, er, at når man vil lave det dér, så lav det i det mindste sådan, at disse folk kan komme med!

Som direkte svar på socialministerens spørgsmål: nej, vi vil ikke stemme for, bare fordi regeringspartierne lever op til det, de selv går rundt og siger, men vi vil godt bede dem gøre det. Stadig væk synes vi, at det er en del af vores opgave at begrænse de urimeligheder, som følger af det, flertallet foretager sig. Det bidrager vi gerne med, men selvfølgelig stemmer vi imod, når vi mener, det er noget makværk alt i alt.

Formanden:

Jeg skal, inden vi fortsætter forhandlingen, give den oplysning, at der vil blive frokostpause fra ca. kl. 12 til kl. 13.

(Kort bemærkning).

Erik B. Smith (S):

Det har været en klar forudsætning for socialdemokratiet fra starten, at alle grupper fik en ordning, så de havde mulighed for at gå på delefterløn eller delpension. Det har vi sagt fra starten. Vi har været klar over, at vores eget delefterlønsforslag udelod tjenestemændene, selvstændige erhvervsdrivende, medhjælpende hustruer osv., og vi har sagt, at vi meget gerne vil diskutere, hvordan vi sikrer disse grupper. Det har ikke kunnet lade sig gøre med den model, socialdemokratiet har ønsket gennemført, selv om vi har været helt åbne over for en løsning af tekniske problemer. Arbejdsministeren pegede på ét i sin tilbagemelding om delefterlønsforslaget. Nu vel, sådan har det været.

Jeg håber ikke, at jeg skal forstå socialministerens spørgsmål til socialdemokratiet således, at hvis socialdemokratiet siger, at vi ikke vil stemme for delpensionsforslaget, så vil socialministeren ikke interessere sig for

[Erik B. Smith]

den lille gruppe, som ikke er omfattet af socialministerens forslag. Jeg vil bede socialministeren komme herop og bekræfte, at hun under alle omstændigheder vil sikre, at den gruppe, som altså ikke er omfattet af forslaget, får den samme mulighed som alle andre i det danske samfund mellem 60 og 67 år.

I øvrigt kan jeg sige, hvad jeg har sagt hundredvis af gange: socialdemokratiet er aldeles uinteressert i det forslag, der ligger på bordet. Vi vil aktivt bekæmpe det, fordi vi mener, der er så mange ulemper ved forslaget, at det simpelt hen ikke duer.

Socialministeren (Mimi Stilling Jakobsen):

Jeg kan sige til hr. Erik B. Smith, at det jo fremgår af mit svar på udvalgets spørgsmål herom – jeg mener, det er spørgsmål nr. 43, men jeg tager forbehold for nummeret; det er det sidste spørgsmål, der er stillet – at vi specielt vil følge behovet for at få denne gruppe ind i ordningen. Det er efter alt, hvad vi kan skønne, en meget, meget lille gruppe, vi taler om, og derfor har vi ikke følt det rimeligt på nuværende tidspunkt at tage den ind, men vi vil specielt følge behovet for at inddrage denne gruppe, og det er jo ikke det eneste område, vi kommer til at følge nærmere i denne meget nye lov.

(Kort bemærkning).

Tinning (VS):

Det er spørgsmål nr. 49, men det er vel ikke til at huske.

Jeg forstår ikke ministeren. Det kan jeg nogle gange være ligeglad med, det er jeg også nogle gange, men dette drejer sig trods alt om at få nogle folk ind i en delpensionsordning.

Ministerens siger: vi vil godt følge behovet for at give denne gruppe adgang til ordningen. Jeg kan ikke forstå, hvordan det skal forstås, for behovet er der vel, der er et behov for at inddrage de folk, det ved vi godt. Hvordan de skal inddrages, ved vi også. Der står i svaret, hvordan man kunne lave et ændringsforslag. Hvad er det så, ministeren vil undersøge?

Det, vi ikke ved, er, hvor mange det drejer sig om, men det er vel ikke det, der er afgørende for ministerens holdning. Det er vel ikke sådan, at hvis ministeren opdager, at det kun drejer sig om 1.000, så kan vi godt, for

så koster det ikke så meget, men hvis det drejer sig om 5.000, så kan vi ikke, fordi det så er dyrt. Det kan heller ikke være omvendt, at hvis det drejer sig om 1.000, så gider vi ikke interessere os for det, men hvis det er 5.000, så er det nok til, at vi vil gøre noget.

Jeg fatter overhovedet ikke, hvad det er, der skal undersøges, hvad det er for et behov, der skal følges. Det er derfor, jeg siger, at det minder om den klassiske undskyldning, man hitter på, når man ikke ved, hvad man skal stille op, og er minister og kan se, at der er et problem, man ikke har fået øje på. Så siger man: jeg lover at følge udviklingen. Hvad er det, ministeren vil følge? Hvad er det, der skal undersøges?

Er det ikke bare sådan, at der er nogle folk, der ikke kan komme med? De burde med, og der skal laves et ændringsforslag, og det vil jeg selvfølgelig gerne stemme for, og så er den i orden. Jeg kan ikke forstå det.

(Kort bemærkning).

Erik B. Smith (S):

Jeg må konstatere, at socialministeren ikke ville bekræfte, at hun vil sikre, at denne gruppe bliver omfattet af mulighederne for at gå på delpension.

Så har jeg lyst til at spørge det radikale venstre om noget. Jeg vil gerne rette spørgsmålet direkte til hr. Estrup, som jo opfordrede til forhandlinger. I det hele taget er det ret tydeligt fremgået af det, det radikale venstre har sagt, at det, man lagde helt afgørende vægt på, var, at alle var med, ikke mindst de medhjælpende hustruer.

Ja men her står vi altså i en situation, hvor vi skal stemme for et lovforslag, hvor socialministeren ikke vil sige, at alle er med. Hun siger, at hun vil følge behovet. Så spørger vi os selv: ja men kan det være nok for det radikale venstre? Er man virkelig tilfreds med, at socialministeren ikke går herop og siger: under alle omstændigheder vil jeg sikre, at alle i den pågældende aldersgruppe, 60-67 år, vil blive omfattet, når vi samtidig ved, at det radikale venstre under førstebehandlingen af delefterlønsforslaget efterlyste en forhandling, efterlyste muligheder for, at vi fandt hinanden, og når vi ved, at det var der overhovedet intet ønske om, flertallet var jo hjemme på forhånd?

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

Jeg vil stilfærdigt gøre opmærksom på, at socialdemokratiets forslag udelukker mange flere mennesker. Jeg synes, man hellere skulle have set på det, ministeren faktisk svarede, nemlig at hun var villig til at undersøge det her. Hvis det nu var så vigtigt, at det skulle have været fremme her ved anden eller tredje behandling, hvorfor har man så ikke selv stillet det som ændringsforslag?

(Kort bemærkning).

Tinning (VS):

Så vil jeg godt spørge fru Hanne Severinsen: hvis vi havde stillet det som ændringsforslag, havde venstre så stemt for? Det må da være rimelig klart og enkelt at svare på.

(Kort bemærkning).

Aase Olesen (RV):

Jeg skal jo ikke svare for venstre, men jeg kan i hvert fald sige på det radikale venstres vegne: vi plejer at tage stilling til de ændringsforslag, der foreligger. Der er ikke stillet noget ændringsforslag, og derfor har vi ikke taget stilling til det.

Jeg vil i øvrigt gerne spørge hr. Erik B. Smith, hvordan han mener at indførelse af et tostrengt system skulle kunne få de langtidsledige med. Mig bekendt udelukker en delefterløn et meget større antal grupper end dem, vi har med i delpensionen.

(Kort bemærkning).

Erik B. Smith (S):

Det, drøftelserne mellem anden og tredje behandling skulle have drejet sig om, var at sikre, at alle grupper kom med i et tostrengt system.

Arne Bjerregaard (KrF):

Efter de mange indlæg skal jeg fatte mig i korthed.

Jeg må give hr. Tinning ret i, at det er klart, at en hel del af dem, der går på efterløn nu, vil gå over på delpension, hvis det er muligt. Det ønsker vi overhovedet ikke at bortforklare, men vi ønsker ikke dermed at sige, at vi vil ødelægge efterlønsordningen.

Jeg gik i sin tid imod efterlønsordningen med den begrundelse, at det var urimeligt, at folk skulle piskes til fuldt og helt at træde ud af arbejdsmarkedet, i stedet for at de fik en mulighed for delvis at trække sig ud af arbejdsmarkedet, så de langsomt kunne gå ind i pensionisttilværelsen. Det er det, vi prøver med dette forslag. Hvad enten vi kalder det delpension eller delefterløn, er det et spørgsmål om menneskers mulighed for langsomt at trække sig ud af arbejdsmarkedet.

Jeg forstår godt, at hr. Erik B. Smith ud fra en ideologisk betragtning hellere vil have en delefterløn, for vi må notere, at en delpension selvfølgelig kan formindske arbejdsløshedskassernes indflydelse.

Hr. Erik B. Smith angreb os for at ville bruge den sociale pensionsfond uhensigtsmæssigt og ikke til formålet. Jeg ønsker dog her at gøre hr. Erik B. Smith opmærksom på den historiske kendsgerning, at vi sammen med hr. Erik B. Smiths parti var enige om at standse indbetalingerne til den sociale pensionsfond. Vi var faktisk ved at være enige om at ophæve den sociale pensionsfond, fordi vi sagde, at vi ikke har mulighed for at tilgodese de krav, der vil blive stillet til den fond i fremtiden. Ud fra en nationaløkonomisk betragtning var vi nødt til at sige: vi kan ikke have en sådan tikkende bombe liggende under økonomien i fremtiden. Årsagen til, at vi ikke fjernede den helt, kan vi diskutere. Hvis var skylden?

Jeg synes, det er lidt unfair her tilsyneladende at beskyldte os for at ville bruge midler af denne fond, når vi i sin tid i fællesskab faktisk var enige om, at fonden var uhensigtsmæssig.

Socialministeren (Mimi Stilling Jakobsen):

Uanset den debat, hr. Tinning betegnede som »uværdig«, og som jeg heller ikke synes har været lige munter hele tiden, den debat, der har fundet sted i forbindelse med denne tredje behandling, tror jeg dog, ingen kan fortænke mig i at være glad for, at vi nu kan konstatere vedtagelsen af en så betydelig landvinding på det sociale område som delpensionen.

Den delpensionsordning, vi nu arbejder os frem til, og som giver økonomisk grundlag for gradvis tilbagetrækning for meget store dele af befolkningen, vil jeg ikke være bleg

[Socialministeren]

for at betegne som en af de største sociale reformer i de senere år. Hvis man sammenholder denne reform med den gennemgribende ændring af tjenestemandspensionsloven, som blev vedtaget i folketinget den 16. maj 1986, synes jeg, at vi har fået skabt langt bedre forudsætninger for overgangen til pensionisttilværelsen for meget store grupper af befolkningen.

Selvfølgelig er der skår i glæden; det er kommet meget tydeligt frem i dag, nemlig at flertallet ikke er så stort, som man kunne ønske sig. Uden at det skal virke som en ny provokation, vil jeg stadig beklage, at de traditionelle forlig, der har været med socialdemokratiet, når det drejede sig om pensionsområdet eller om andre store sociale reformer, ikke har kunnet etableres her. Jeg håber ikke, der hermed er lagt en linje, som umuliggør dette i fremtiden.

Målet har vi jo været enige om: vi har ønsket at give mulighed for, at folk efter et langt arbejdsliv skal kunne trappe ned, således at de får tid til at vænne sig til ændrede livsvilkår. Men det har knebet med enigheden, når det drejede sig om ordningens udformning og dens administration.

For regeringen har det været naturligt at give så mange erhvervsaktive som muligt disse muligheder og at få en så fleksibel ordning som muligt, og derfor blev det også kommunerne – som jo i forvejen dækker hele befolkningen, ikke mindst ved den egentlige pensionering – som må stå for administrationen af delpensionsordningen.

Som vi har fået belyst under behandlingen af lovforslaget, vil der allerede med de nuværende muligheder for deltidsarbejde være mange, der, når ordningen starter den 1. januar 1987, kan få glæde af delpension. Men det er lige så givet, at der især på det private arbejdsmarked endnu ikke er tilstrækkelige muligheder for deltidsarbejde, og jeg håber derfor, at parterne på arbejdsmarkedet ved de kommende overenskomstforhandlinger tager den udfordring op, der ligger i at få skabt de deltidsjob, som, enten man står med en delefterlønsordning eller med en delpensionsordning, under alle omstændigheder skal til.

Det er klart, at vi vil følge udviklingen meget nøje på dette punkt, men det vil vi naturligvis også, når det gælder selve delpensionsordningens virkninger for de forskellige

befolkningsgrupper. Specielt må vi se på den lempelige adgang til at træde ind i og træde ud af ordningen, om det nu sker i overensstemmelse med de enkelte medarbejders egne ønsker, således at ordningens fleksibilitet som tilsigtet kommer medarbejderne til gode.

Svenske erfaringer på dette område kan ikke give bange anelser om, at arbejdsgiverne skulle udnytte ordningen til at afskedige medarbejdere i perioder med nedsat produktion, men jeg må da erkende, at vi på andre områder har taget et større skridt, end man har i Sverige, nemlig ved fra starten at have gruppen af selvstændige med. Derfor er der også på dette punkt grund til at følge de selvstændiges særlige forhold og vilkår under nyordningen for at vurdere, om de nye regler, vi har lavet, er hensigtsmæssige, eller der bør foretages ændringer i disse regler for at sikre, at denne gruppes adgang til deltagelse i ordningen fungerer tilfredsstillende.

Til sidst vil jeg gerne takke alle dem, der arbejdede med – navnlig – og dem, der arbejdede imod, for det meget store arbejde, der er lagt i forslaget, og jeg tror, ingen vil misforstå det, når jeg specielt vil takke min forgænger, der jo stort set har ført dette lovforslag frem til, hvor vi er i dag.

Jeg håber, at ordningen kan blive den støtte, den var tænkt som, for de mange, der skal overgå til en pensionisttilværelse.

(Kort bemærkning).

Tinning (VS):

Jeg er lidt ked af, at vi ikke er kommet så langt med diskussionen om den gruppe, som tydeligvis ikke kan komme med i delpensionsordningen, selv om alle jo egentlig har sagt, at de synes, det burde være sådan, at gruppen kom med ind.

Jeg har forsøgt, som det fremgik, at spørge både fru Hanne Severinsen og fru Aase Olesen, om man, såfremt der havde foreligget et egentligt ændringsforslag, ville have støttet et ændringsforslag, der sikrede, at denne gruppe kom med ind i delpensionsordningen. Men det var desværre umuligt at få et svar, for fru Hanne Severinsen og fru Aase Olesen har den holdning, at de kun tager stilling til ændringsforslag, der foreligger. Det kan på mange måder være rimeligt.

[Tinning]

På den baggrund, og fordi der måske er et flertal for at sikre, at denne gruppe kan komme med i delpensionsordningen – der er i hvert fald ikke et flertal tydeligt imod – vil jeg gerne anmode om, at tredjebehandlingen afbrydes, sådan at vi får mulighed for at udarbejde et ændringsforslag, der sikrer, at denne gruppe kan komme med i delpensionsordningen, og så selvfølgelig håbe. Grunden til, at jeg gør det, er, at jeg håber på, at vi i al fredsommelighed kan få stemt denne lille ændring igennem, så ordningen kommer til at omfatte flere.

Formanden:

Der er nu af hr. Tinning (VS) stillet forslag om, at sagens behandling standses, og at lovforslaget henvises til fornyet behandling i udvalget.

Jeg skal give mulighed for at føre forhandling om det af hr. Tinning stillede forslag. Som bekendt foregår en sådan forhandling efter reglerne for korte bemærkninger. Ønsker nogen ordet om det af hr. Tinning stillede forslag om udvalghenvisning?

Forhandling

Socialministeren (Mimi Stilling Jakobsen):

På regeringens vegne må jeg sige, at vi ikke finder det påkrævet med en afbrydelse af folketingsforhandlingen.

Jeg har over for udvalget klart tilkendegivet, at vi følger dette område specielt, at det er en meget, meget lille gruppe, det drejer sig om, og at vi er beredte til, såfremt der viser sig det behov, når vi ved lidt mere om, hvem det egentlig er, så at tage skridt til at få dem inddraget i delpensionsordningen. Men jeg mener, det er en fuldstændig proportionsforvrængning at afbryde folketingsbehandlingen for dette.

Birthe Hansen (SF):

Jeg skal blot meddele, at vi støtter VS' forslag om standsning af sagens behandling, så vi kan få genoptaget udvalgsbehandlingen.

Arne Bjerregaard (KrF):

Jeg vil spørge formanden, om det er muligt at udsætte mødet i 5 minutter.

Formanden:

Der er ønsket en udsættelse af mødet.

Der bliver en udsættelse af mødet i 5 minutter.

Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 11.11.

Mødet udsat kl. 11.06

Mødet genoptaget kl. 11.11

Forhandlingen genoptoges.

Formanden:

Vi er under forhandlingen om det af hr. Tinning (VS) stillede forslag om, at sagens behandling standses, og at lovforslaget henvises til fornyet udvalgsbehandling.

(Kort bemærkning).

Erik B. Smith (S):

Jeg skal blot meddele, at socialdemokratiet støtter, at der sker fornyet udvalgsbehandling.

(Kort bemærkning).

Aase Olesen (RV):

Det spørgsmål, som de sidste mange indlæg har handlet om, har været kendt og behandlet længe i folketingets socialudvalg. Her kunne man have stillet et ændringsforslag, hvis man havde ønsket, at partierne tog stilling til det.

Hvis man imidlertid ønsker dette behandlet endnu en gang, vil vi anbefale VS at fremsætte et beslutningsforslag med det indhold til oktober, når folketinget samles igen.

Der er god tid, loven skal træde i kraft den 1. januar 1987.

Med den begrundelse vil det radikale venstre sige nej til, at sagen går tilbage i udvalget.

(Kort bemærkning).

Tinning (VS):

Jeg bemærkede, at socialministeren syntes, det var passende, at socialministeren udtalte sig om, hvordan folketinget skal tilrettelægge sit arbejde. Jeg vil bare sige, at det fyldte mig med undren. Om folketinget ønsker at afbryde tredjebehandlingen, om folketinget ønsker

[Tinning]

at sende sagen tilbage til udvalget, eller hvad folketinget i øvrigt måtte ønske i denne sag, kan ikke være socialministerens bord, bør heller ikke være det, er det heller ikke.

I forlængelse af fru Aase Olesens bemærkning vil jeg bede socialministeren om at komme med en rent oplysende replik. Jeg mener, at det vil være noget af det mest uvittige at forhindre socialministeriet i overhovedet at foretage sig noget som helst med hensyn til information om den kommende delpensionsordning fra nu af og frem til oktober. Ingen kan jo informere, hvis det ligger i luften, at ordningen måske bliver ændret, fordi der kommer et beslutningsforslag, hvortil vi ikke kender det radikale venstres holdning.

Jeg vil derfor bede socialministeren beskrive over for folketinget, så det kan indgå i vores overvejelser om, hvordan vi skal tilrettelægge det videre arbejde med dette forslag, hvilke konsekvenser det vil have rent administrativt, hvis det bliver sådan, at vi nu vedtager dette lovforslag og derpå får et beslutningsforslag, som muligvis laver ordningen om, men som tidligst kan blive færdigbehandlet i løbet af oktober.

Socialministeren (Mimi Stilling Jakobsen):

Som svar på hr. Tinnings spørgsmål skal jeg understrege, at delpensionsordningen omfatter hundreder og hundreder af tusinder af mennesker, og jeg kan ikke se nogen begrundelse for, når folketinget forhåbentlig om lidt vedtager dette lovforslag, at man ikke, som det allerede er forberedt, skulle gå i gang med en information til disse hundreder og hundreder af tusinder af mennesker om, hvordan delpensionsordningen ser ud, og hvilke betingelser der er. Om så et beslutningsforslag til efteråret udvider kredsen, kan da ikke hæmme informationen af denne store kreds.

Der er jo ikke tale om, at der så vil blive flertal – det går jeg da ud fra – for at begrænse ordningen for nogle af dem, der er i den. Der vil altså kun være tale om en udvidelse, hvis beslutningsforslaget skulle blive vedtaget, og jeg ville nok finde det glædeligt, hvis vi kunne vente med at få et beslutningsforslag vedtaget, til vi havde en anelse om, hvad det er for mennesker, vi taler om.

Formanden:

Det er en procedureforhandling, vi har i øjeblikket, og jeg har givet mulighed for både at stille opklarende spørgsmål og at få dem besvaret, men jeg vil gerne understrege, at vi genoptager forhandlingen om lovforslaget, når vi er færdige med procedureforhandlingen og afstemningen.

Hermed sluttede forhandlingen om forslaget om standsning af lovforslagets behandling og henvisning til fornyet udvalgsbehandling.

Afstemning

Forslaget om, at behandlingen af lovforslaget standses, og at det henvises til fornyet udvalgsbehandling (af Tinning (VS)), forkastedes, idet 60 (S, SF og VS) stemte for, 71 (KF, V, RV, CD, KrF og FP) imod.

Formanden:

Vi vender herefter tilbage til forhandlingen om lovforslaget som helhed.

Forhandling

Tinning (VS):

Forenkling af sagsgangen og afbureaukratisering var jo nogle af den siddende regerings slagord, da den indtog sine pladser. Det kniber lidt med at leve op til det, men det skal ikke få os til at sidde sommeren over og komme med et beslutningsforslag i starten af oktober, så det hele kan blive så besværligt som overhovedet muligt.

Jeg vil derfor godt love, at vi udarbejder vores beslutningsforslag og fremsender det både til ministeren, og hvem der ellers måtte være interesseret, og til ordførerne – ikke mindst til fru Aase Olesen, så fru Aase Olesen får mulighed for meget hurtigt at tage stilling og måske rent uformelt så kan oplyse om, hvordan det radikale venstre agter at stemme, når vi engang når så vidt.

Vi havde håbet ved denne rimeligt stilfærdige manøvre at få en hurtig afklaring af sagen inden ferien. Nu har et flertal altså ønsket, jeg ved ikke hvad, og det må vi så prøve at leve med, som vi i øvrigt lever med flertallet.

[Tinning]

Men vi laver som sagt et beslutningsforslag, vi gør det hurtigt, og vi gør det klart, så sagen kan gå sin gang.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges med 66 stemmer (KF, V, RV, CD og KrF) mod 64 (S, SF, VS og FP).

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Tredje behandling af lovforslag nr. L 27:

Forslag til lov om ændring af lov om den sociale pensionsfond. (Ændring som følge af indførelse af delpension).

(Fremsat 9/10 85. Første behandling 15/10 85. Betænkning 5/5 86. Anden behandling 15/5 86).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges med 66 stemmer (KF, V, RV, CD og KrF) mod 64 (S, SF, VS og FP).

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Tredje behandling af lovforslag nr. L 28:

Forslag til lov om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel. (Ændringer som følge af indførelse af delpension).

(Fremsat 9/10 85. Første behandling 15/10 85. Betænkning 5/5 86. Anden behandling 15/5 86).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges med 66 stemmer (KF, V, RV, CD og KrF) mod 64 (S, SF, VS og FP).

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

12) Anden (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 85:

Forslag til folketingsbeslutning om sikring af vedligeholdelsen og om anvendelse af vedligeholdelseskonti m.v. i de private udlejnings-ejendomme.

Af Estrup (RV) m.fl.

(Fremsat 7/2 86. Første behandling 18/2 86. Betænkning 15/5 86).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Forslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Forslaget til folketingsbeslutning vedtoges med 69 stemmer (S, SF, RV og VS) mod 60 (KF, V, CD, KrF og FP).

Formanden:

Om denne vedtagelse vil der nu blive givet meddelelse til boligministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

13) Anden (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 139:

Forslag til folketingsbeslutning om lukning af atomkraftværket Barsebäck.

Af Hans Hækkerup (S) m.fl.